

ІЗ ТЫХ ПАЛЁЎ...

MS

РÓД ТАКІХ РÓЛ...

5.6.14
6.6.14

Ф. № 9

ФОРМУЛЯР КНИГИ

91/сз1	456875
М-58	МІСТЫХ
2 яёс - 1968г.	
1р-24к.	
Між	
198	

ВЫДАВЕЦТВА «БЕЛАРУСЬ»

Мінск 1968

ЯНКА БРЫЛЬ. УЛАДЗІМІР КАЛЕСНІК

91(c3)
M-58

МІЖ ТЫХ ПАЛЁЎ...

Пра зямлю, што натхняла Міцкевіча

ŚRÓD TAKICH PÓL...

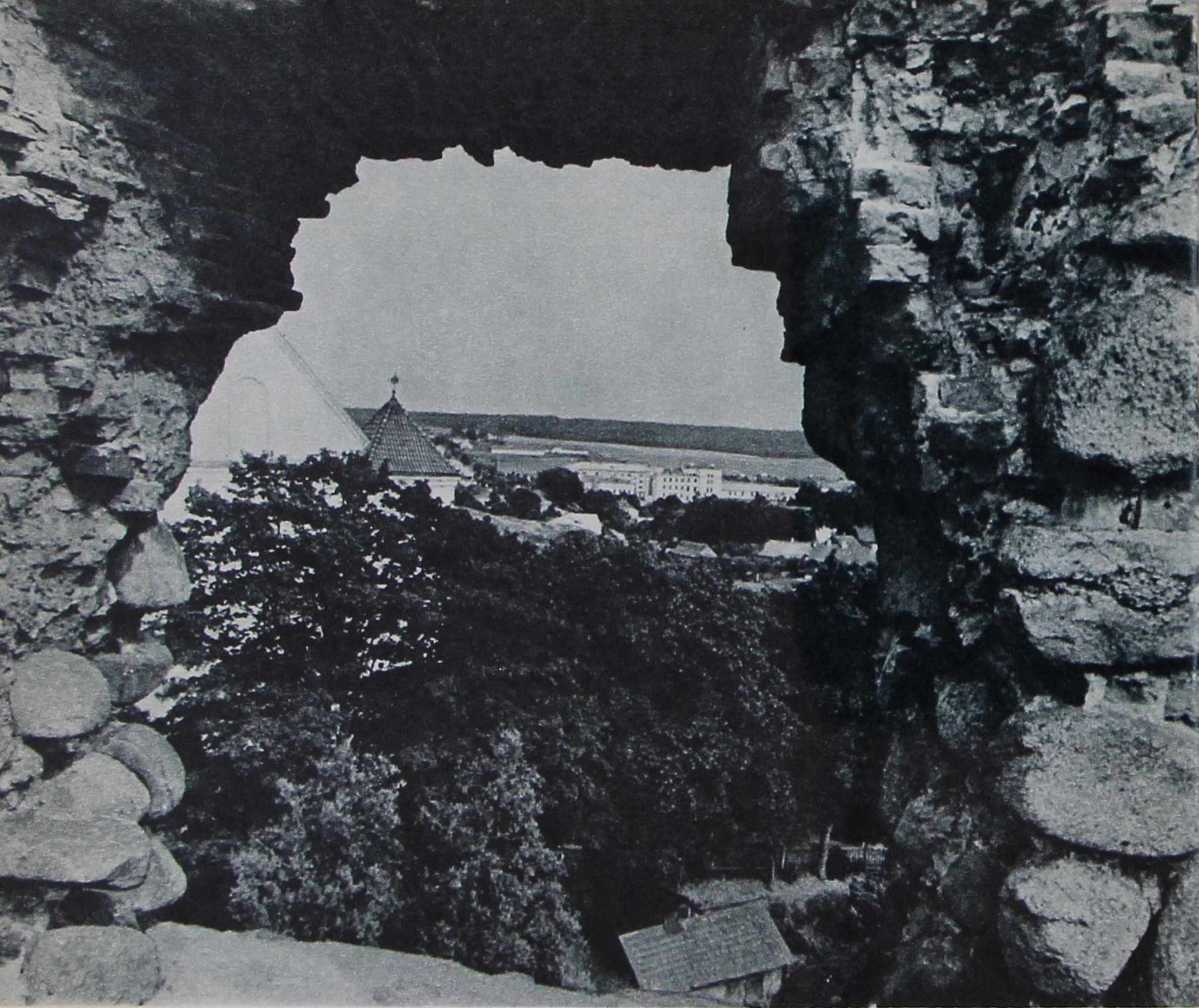
O ziemi, która natchniała Mickiewicza

РР.

456875

24/2
7
2000
24
K

*Маленства край! Ты з намі да сканання —
Чысты, святы, як першае киханне.*

Так гаварыў пра Навагрудчыну наш зямляк, імем якога ганарыцца польскі народ, геніяльны паэт, творчасць якога ўзбагаціла, упрыгожыла культуру ўсяго чалавецтва.

Гаворачы пра Навагрудчыну, Адам Міцкевіч думаў не толькі пра той куток, дзе ён нарадзіўся, дзе прайшлі яго маленства і юнацтва, — ён думаў пра Беларусь, па ёй тужыў у сваіх блуканнях на чужыне — ад Пецярбурга да Бахчысарая, ад Парыжа да Канстанцінопаля.

Наш неласкавы лёс судзіў і яму называць Беларусь афіцыйна, на мове ўладароў — Літвой. Аднак жа ніхто з вялікіх не сказаў пра родную мову прыгнечанага, абяздоленага беларуса так, як сказаў гэта ён, Міцкевіч, з еўрапейскай трыбуны назваўшы яе найбагацейшай і найчысцейшай з усходнеславянскіх моў, азначанай узнёслай прастатою.

А колькі сэрца аддаў ён нашай прыродзе, нашым палям і пушчанскім нетрам, ціхай і яснай Свіцязі, быстраму Нёману, нашаму небу — усходам і заходам сонца, пяшчотнасці белых аблокаў, цемры і гневу навальніц, высокай мудрасці зорных начэй! Ад першых юначых балад і рамансаў да мужнай, велічнай плыні «Пана Тадэвуша» — усюды жыве яно, хараство беларускай прыроды, непераймальна прыгожа і проста заключанае ў звонкае польскае слова.

Беларусь ганарыцца Міцкевічам. Яна чытае яго і ў арыгінале, на мове братняга народа, дзе ён гучыць, вядома, найлепш; яна чытае яго і ў перакладзе на мову, якую ён так любіў і цаніў, — на мову, што некалькі дзесяцігоддзяў пазней чароўна закрынічыла словам Купалы, Коласа, Багдановіча...

Мара паэта збылася — кнігі яго прыйшлі жаданымі гасцямі пад стрэхі сялянскіх хат. Карыстаючыся выразам друга Міцкевіча — Пушкіна, мы, беларусы, рады паведаміць свету, што сцэжка да нашага вялікага земляка не зарастае, а з кожным годам робіцца ўсё люднейшай. І да яго слова, і да мясцін, што назаўсёды спалучыліся з яго вобразам, з яго несмяротнай паэзіяй.

Кожнае лета наш Навагрудак — горад сівой, легендарнай мінуўшчыны і новай, сацыялістычнай сучаснасці — шчыра вітае мноства гасцей, што з розных раёнаў, з розных рэспублік і з розных замежных краін прыходзяць сюды — да Міцкевіча. У ягоны беласценны дамок, дзе так добра на некалькі ціхіх мінут аддацца ўрачыстаму роздуму. На Курган Бессмяротнасці, з якога, адразу памаладзеўшы, доўга любуешся прасторамі палёў і пералескаў. На замчышча, дзе непакорныя руіны, калі заслухацца, грозна і пышна пазваньваюць яго радкамі. У старадаўні фарны касцёл, дзе калісьці заплакаў пад халоднымі скляпеннямі маленькі хлопчык, расхутаны, каб атрымаць сваё вечнае імя — Адам.

З Навагрудка дарогі і сцяжыны вядуць у Завоссе, дзе ён нарадзіўся; да вялізнага каменя ў зялёным яры, дзе ён з «сябрамі дабрадзеянасці» — філарэтамі марыў пра справядлівае, свабоднае жыццё; у Туганавічы, дзе векавыя ліпы і дубы шумяць і цяпер пра Марылю — яго светлае і нешчаслівае каханне; у Плужынскі бор, дзе неба глядзіцца ў чыстае возера, што і яму, паэту, дало вельмі шмат і ад яго ўзяло для нас нямала чароўнасці; да таго дуба, пад якім неаднойчы сядзеў у задуме натхнёны юнак...

Шчаслівай дарогі вам, дарагія сябры!

Гэты сціплы альбом мы прысвяцілі Яму, той прыгожай зямлі, што натхніла Яго на вялікае чалавечае слова. Нас хвалюе і радуе думка, што тым з вас, хто пабываў у родных мясцінах Адама Міцкевіча, старонкі гэтыя яшчэ раз напамняць пра незабыўныя малюнкi і пачуцці. А хто не быў яшчэ на Навагрудчыне, а толькі ўзяў у рукі наш альбом — няхай пачуе шчырае беларускае «калі ласка!» і пабывае там — абавязкова.

*Kraj lat dziecinnych! On zawsze zostanie
Święty i czysty, jak pierwsze kochanie.*

Tak mówił o Nowogródczynie nasz ziomek, imieniem którego szczyli się naród polski, genialny poeta, twórczość którego wzbogaca i upiększa kulturę całego świata.

Mówiąc o Nowogródczynie Adam Mickiewicz miał na myśli nie tylko ten zakątek, gdzie się urodził, spędził dzieciństwo i lata wczesnej młodości — on myślał o Białorusi, do niej tęsknił podczas swych tułaczek na obczyźnie — od Petersburga do Bachczysaraju, od Paryża do Konstantynopola.

Tak już zrządził nasz nielaskawy los, że i on nazwał Białoruś oficjalnie, posługując się językiem władców — Litwą. Jednakże nikt z ludzi wielkich nie powiedział o języku uciemżonych, pozbawionych doli białorusinów tak, jak powiedział Mickiewicz, z europejskiej trybuny nazywając ten język najbogatszym i najczystszy z języków wschodnio-słowiańskich, wyróżniającym się wzniosłą prostotą.

A ileż serca oddał on naszej przyrodzie, opiewając pola i knieje, cichą i jasną Swież, błękitny Niemen, nasze niebo, wschody i zachody słońca, pieśczośliwość białych obłoków, zmrok i gniew letniej burzy, wysoką mądrość gwiazdzistych nocy!.. Od pierwszych młodocianych ballad i romansów do pełnego potęgi i majestatu poetyckiego nurtu «Pana Tadeusza» — wszędzie żyje piękno przyrody białoruskiej, z mickiewiczowską prostotą ujęte w dzwienne słowo polskie.

Białoruś szczyli się Mickiewiczem. Czyta go w oryginale, w języku bratniego narodu, gdzie — rzecz jasna — on brzmi najlepiej. Czyta go również w tłumaczeniu na język, który on tak kochał i cenił, na język, który kilkadziesiąt lat później zadzwonił czarownym zdrojem poezji Kupały, Kołasa, Bohdanowicza...

Spełniły się marzenia wieszcz — jego księgi nie tylko zbłądziły, lecz zawitały jako mili goście pod strzechy wieśniaczych chat. Nawiązując do wypowiedzi przyjaciela Mickiewicza — Puszkina, my, Białorusini, z radością obwieszczamy całemu światu, że ścieżka do naszego wielkiego ziomka nie tylko nie zarasta, lecz z każdym rokiem staje się coraz bardziej uczęszczaną, ścieżką — do jego słowa i do tego zakątka naszej ziemi, co jest na zawsze związany z jego postacią, z jego nieśmiertelną poezją.

Każdego lata nasz Nowogródek — miasto sędziwej legendy i młodej socjalistycznej teraźniejszości — życzliwie wita tych wszystkich, którzy z różnych rejonów, republik Kraju Rad i różnych krajów obcych przychodzą tu jako goście — do Mickiewicza. Do jego domku o pobielanych ścianach, w ciszy którego tak dobrze, uroczyscie się myśli. Na jego kopiec, z którego można zachwycać się pięknem pól i zagajników, czując, że młodość powraca do duszy... Na górę zamkową, gdzie niepokorne ruiny — gdy się przysłuchasz — dzwonią jego zwrotkami. Do starej fary, gdzie kiedyś pod zimnym, wysokim sklepieniem zapłakał wyzwolony z powijków chłopaczek — wyzwolony, aby otrzymać swe wieczne imię — Adam.

Z Nowogródka gościńce i ścieżki prowadzą do Zaosia, gdzie się Wieszczył urodził, do wielkiego kamienia w zielonym wąwozie, gdzie z «przyjaciółmi cnoty» — filaretami marzył o życiu wolnym i sprawiedliwym, do Tuhanowicz, gdzie wieczyste dęby i lipy i dzisiaj szumią o Maryli — jego świętej i nieszczęśliwej miłości, do Płużyn ciemnego boru, gdzie niebo przegląda się w czystym jeziorze, które i Jemu, Wieszczeni, dało tak dużo, i od niego dla nas wszystkich wzięło wiele czarującego piękna, do dębu w Szczorsach, w cieniu którego często siadywał w zamyśleniu natchniony młodzieniec...

Szczęśliwej podróży, drodzy przyjaciele!

Ten skromny album jest poświęcony Jemu, pięknu tej ziemi, która była Jego natchnieniem. Cieszy nas i wzrusza nadzieja, że tym, którzy byli w nowogródzkiej ziemi, kartki te jeszcze raz przypomną miłe krajobrazy i przeżycia. Kto zaś nie zna jeszcze tych stron, kto tylko ma w swym ręku nasz album — ten niech usłyszy szczere i gościnne białoruskie «kali łaska» — prosimy pięknie — i rusza w drogę bez zwłoki.

Лёгка ідзеца па роднай зямлі

Dobrze się idzie po ojczystej ziemi

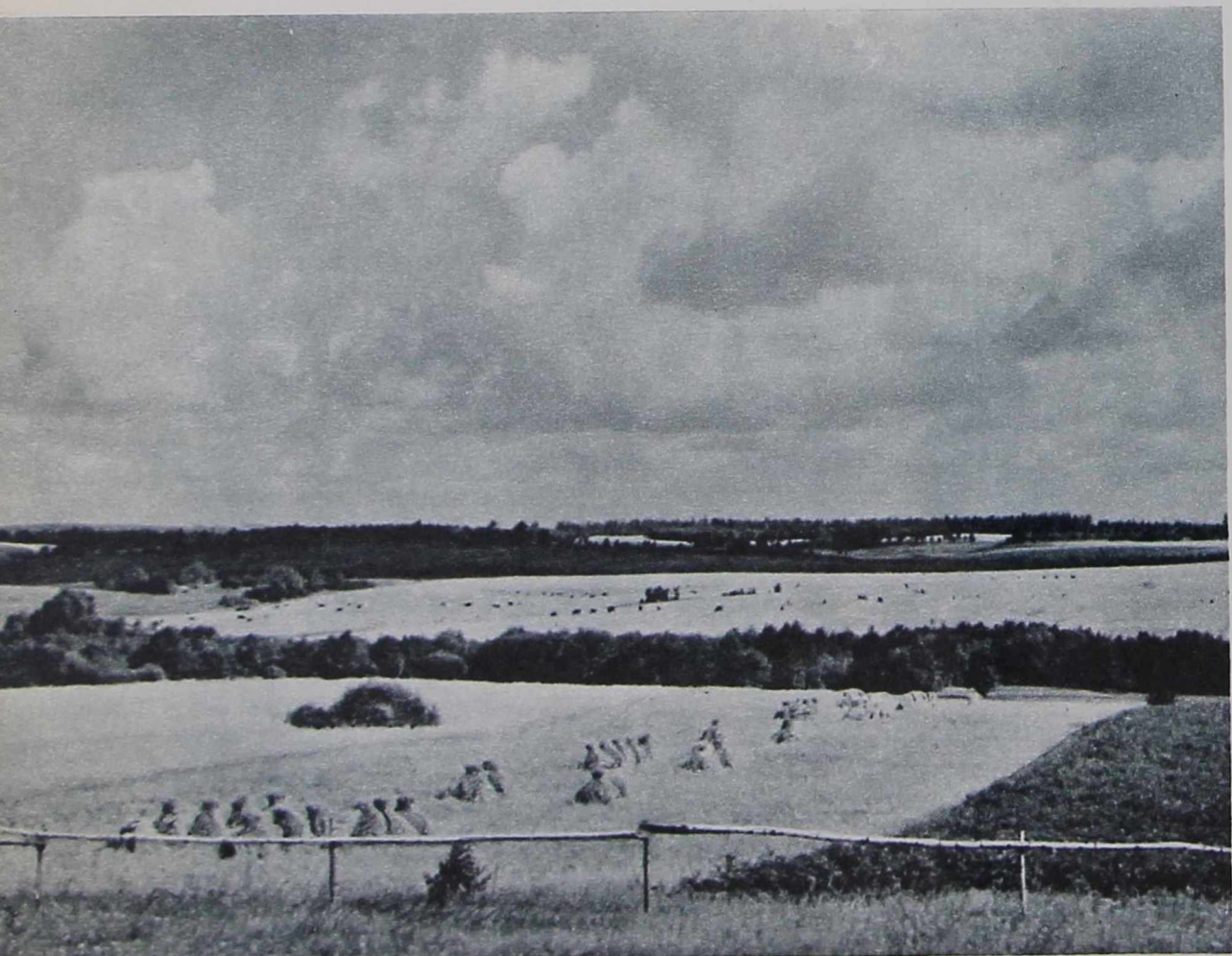
Дарогі Навагрудчыны

Drogi Nowogródczyzny

Між тых палёў...

Sród takich pól...

недалёка ад сіняй плыні возера Калдычэва...

w pobliżu sinych nurtów Kołdyczewa...

быў фальварак Завоссе, дзе нарадзіўся геній

był folwark Zaosie, gdzie się urodził geniusz

На даляглядзе Туганавічы

Na widnokregu Tuhanowicze

Па сцяжыне ў яры...

Scieżką w wąwozie...

каля старога хутара...

kolo starego chutoru...

приходзім да «каменя філарэтаў»
Тут ён з сябрамі прысягаў на вернасць дабру і свабодзе

przyjdziemy do «kamienia filaretów». Tu on przysięgał
wraz z przyjaciółmi na wierność idealom dobra i wolności

«Альтанка Марылі»,

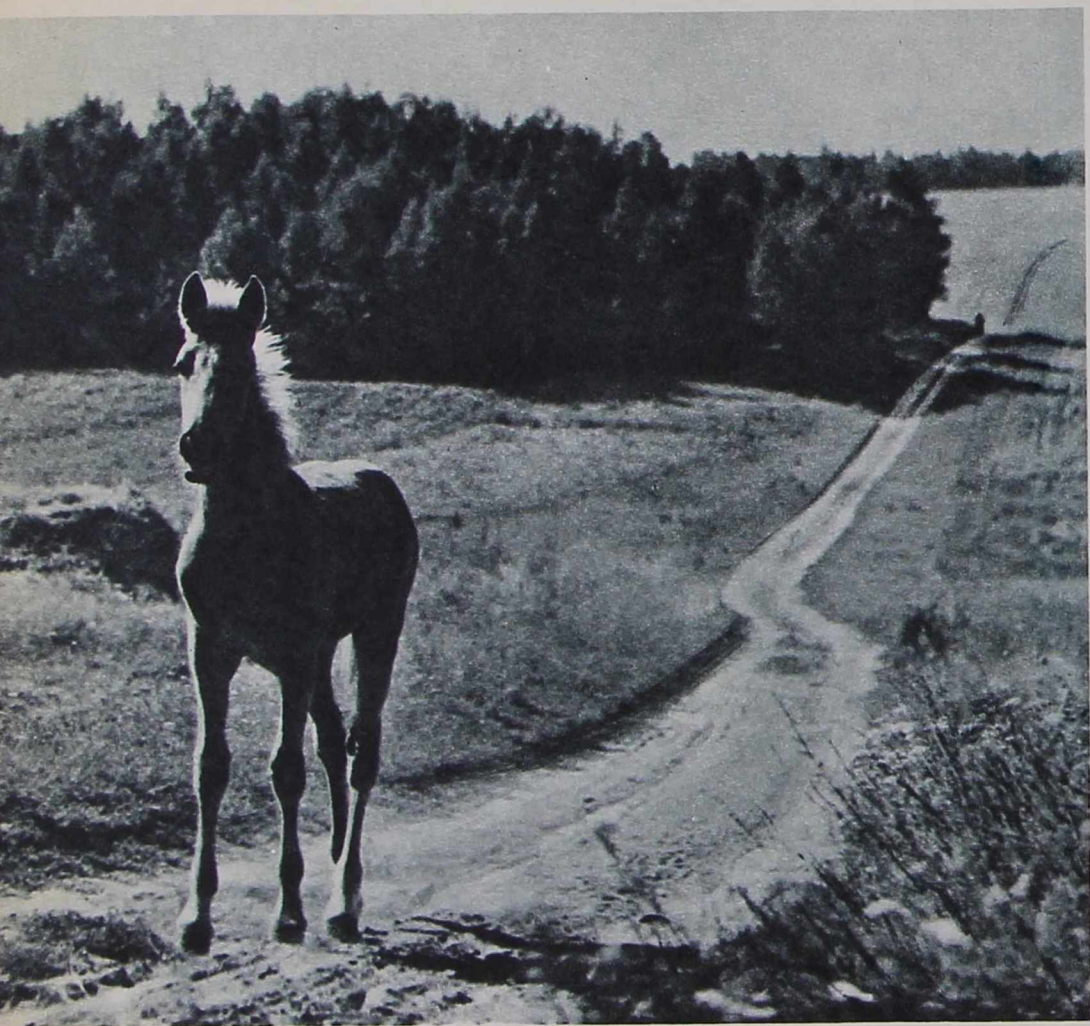
«Altanka Maryli»

548954

дзе і сёння хараша палетуець

I dzisiaj tu się pięknie marzy

Бяжыць дарога палямі

Biegnie droga polami

А ў шчодрым полі — радасны клопат

A w hojnym polu — radosny kłopot

Варанчанскі дуб, якому,
кажуць, восем стагоддзяў

Dąb worończański. Podobno
już liczy osiem stuleci

Адвячорак

Zmierzch

Раніца

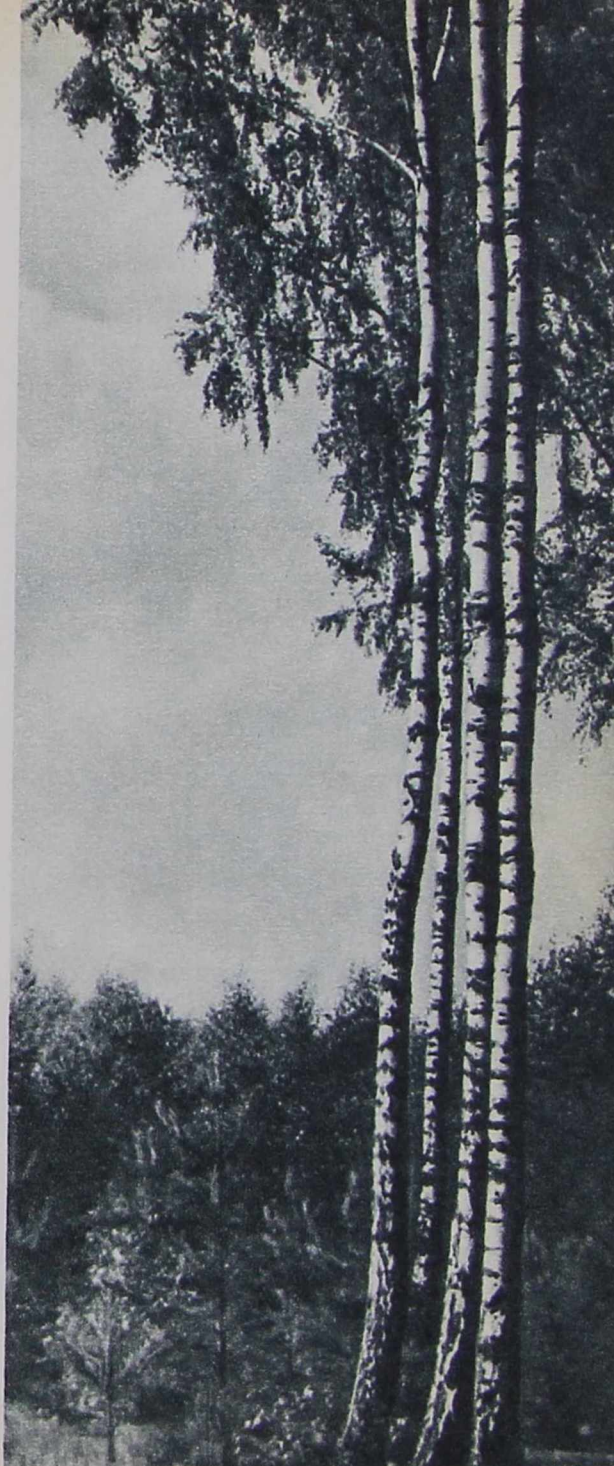
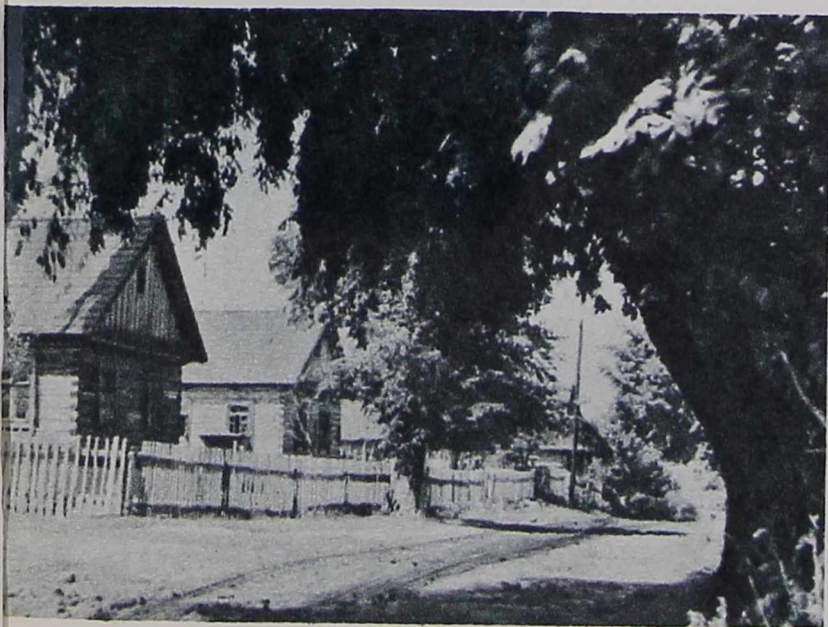
Роранек

Квартэт

Kwartet

Вёска Плужыны

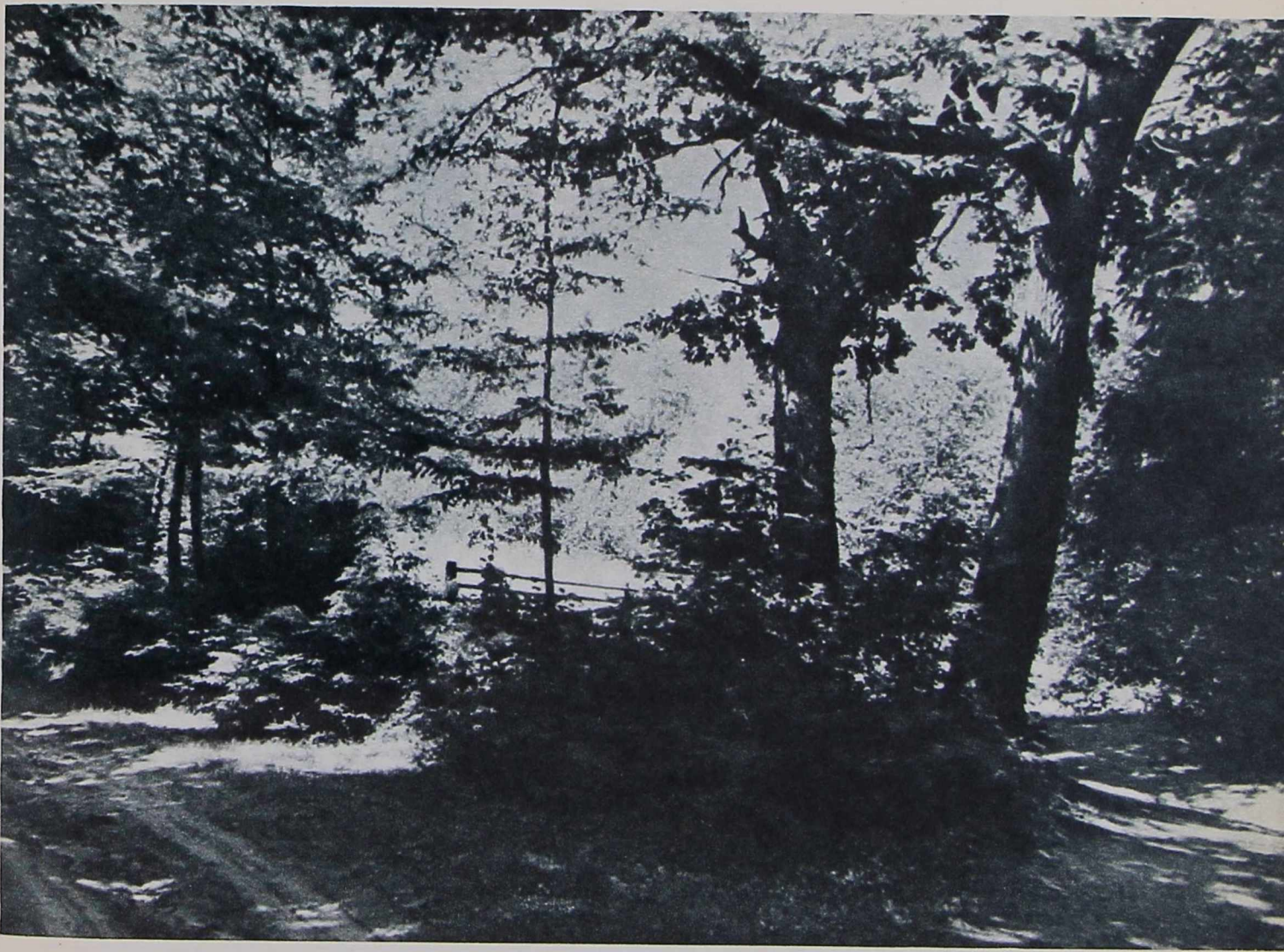
Wieś Płużyny

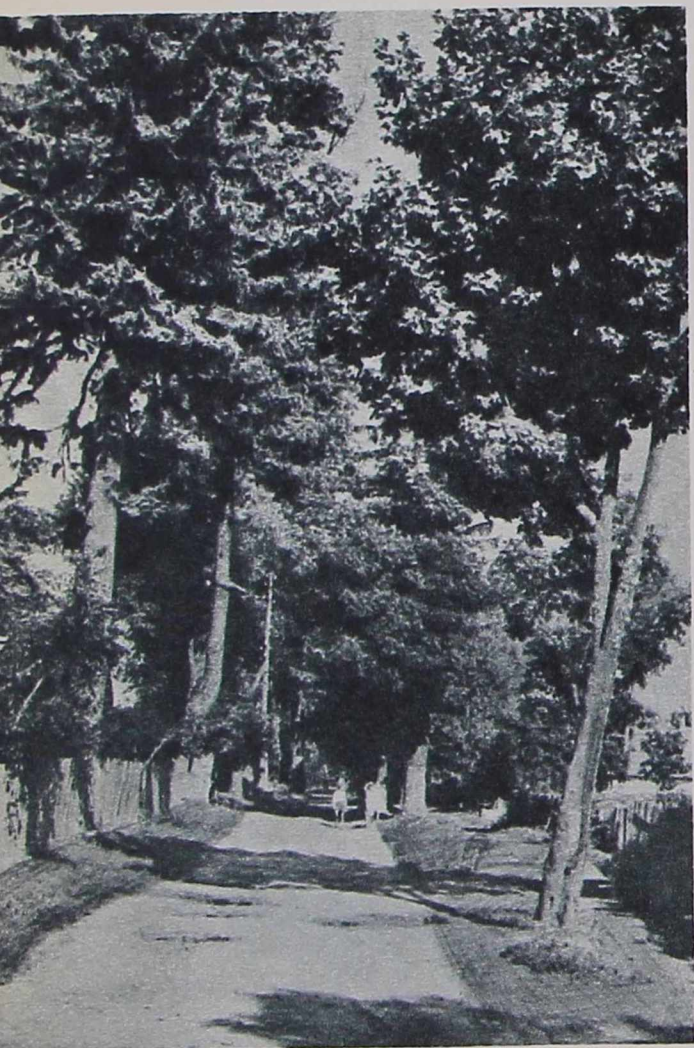
Плѣн

Рлон

Плужынскі бор

Bór Plużyński

Мірацічы

Miratycze

Леснічоўка

Leśniczówka

Дзень добры, Свіцязь!

Dzień dobry, Switeź!

...Коней у нетры спыні — ты павінен

Возера ўбачыць ляснае

...Pomnij zatrzymać twe konie,

Byś się przypatrzył jezioru

Вавёрчка

Wiewióreczka

Перед развітанням

Przed pożegnaniem

За Свіцязю —
Чамброва, радзіма маці паэта

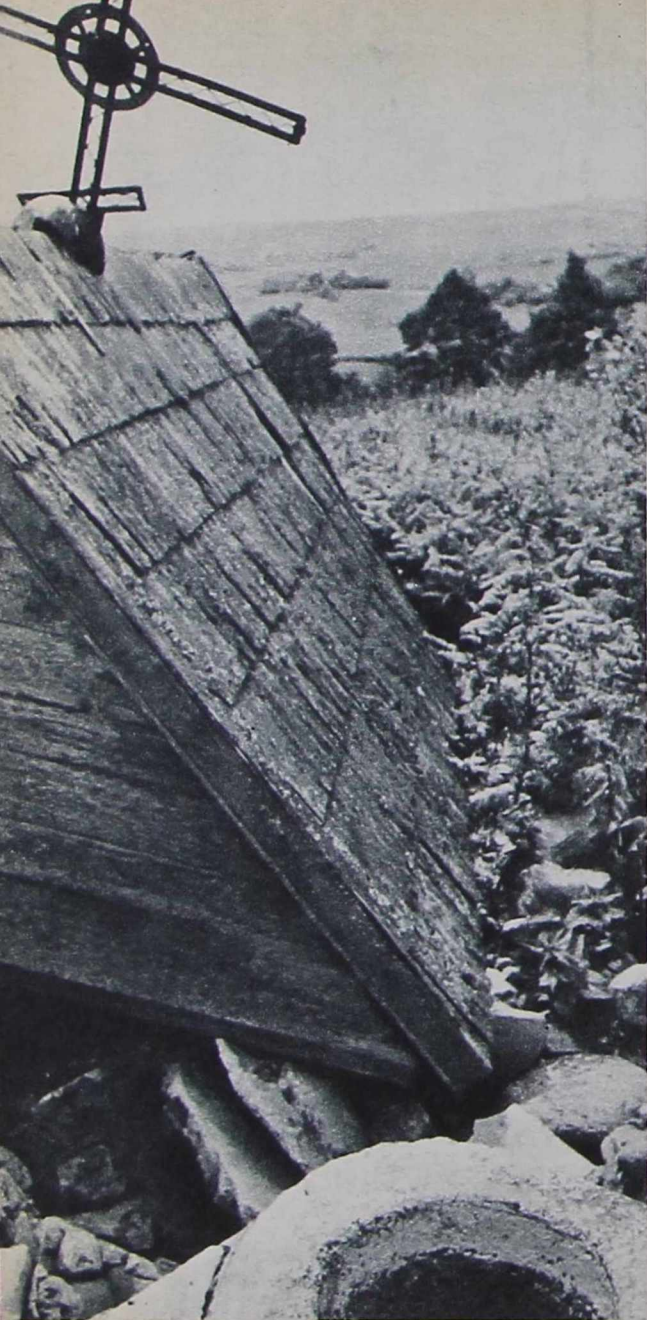
За Світезія —
Чэбрów, skąd pochodziła matka poety

Валеўка. Цэнтр калгаса «Свіцязь»

Walówka. Centrum kolchozu «Swież»

Экзотыка мінулага

Egzotyka przeszłości

I вось ён — Навагрудак

I ото — Nowogródek

Дом-музей

Domek poety

Каля замка — касцёл, у якім быў ахрышчаны Міцкевіч

Koło zamku — fara, gdzie był ochrzczony Mickiewicz

Курган Бессмяротнасці

Коріес

Зваць мяне — Міліён, за людзей міліёны

Цярпець катаванні мушу

Nazwam się Milijon — bo za miliony

Kocham i cierpię katusze

Ля Навагрудка, на ўздыбленых горах,—

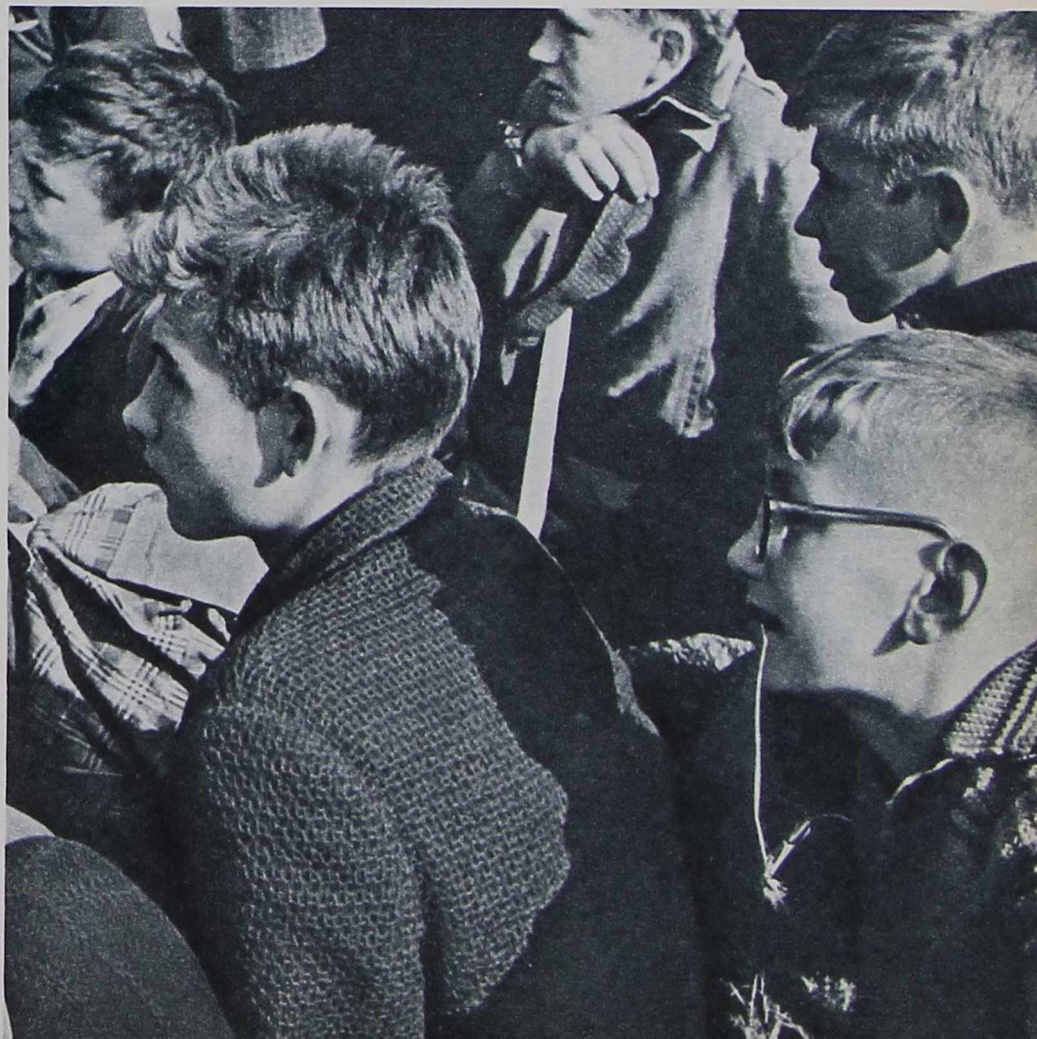
Замак у месяца срэбным зіхценні...

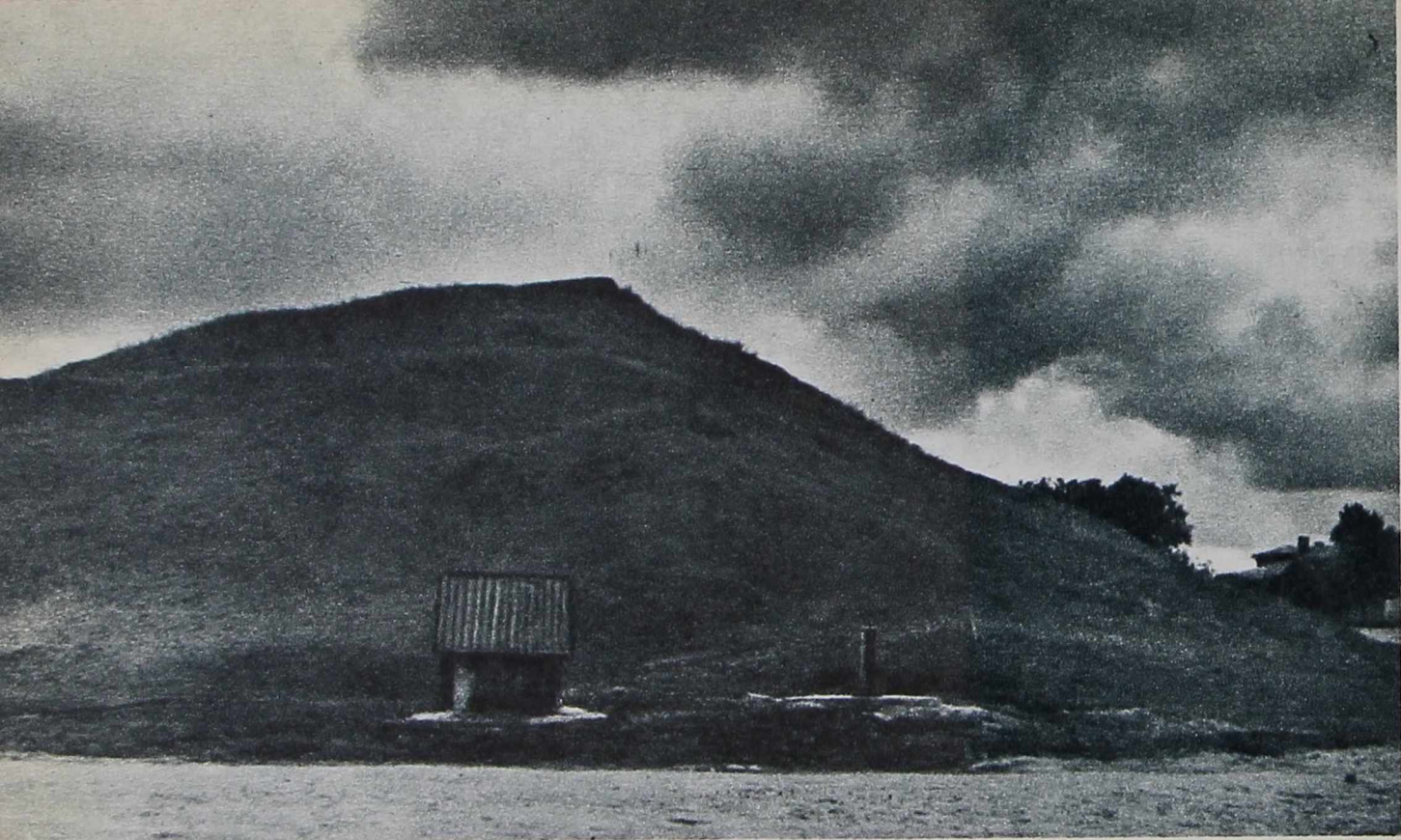
Zamek na barkach nowogrodzkiej góry

Od miesięcznego brat po złotę blasku...

Слова чаруе

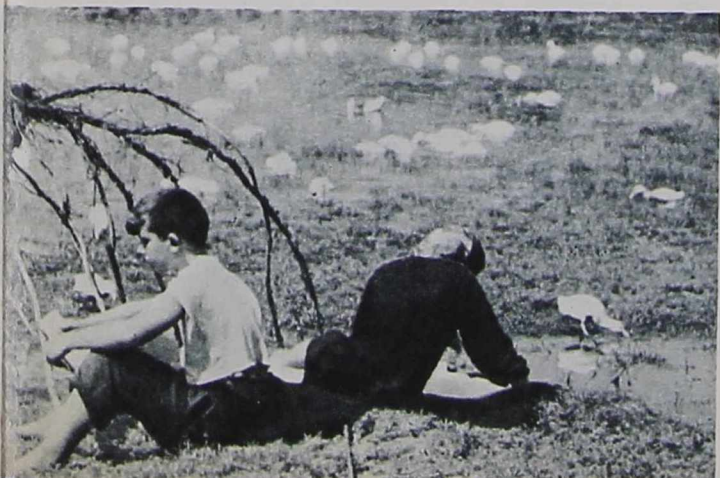
Słowo czaruje

Гара Міндоўга

Góra Mendoğa

Бачыш, Марыля, ля самага гаю

Вербы ўзнялі свае шаты

Spójrzuj, Marylo, gdzie się kończą gaje,

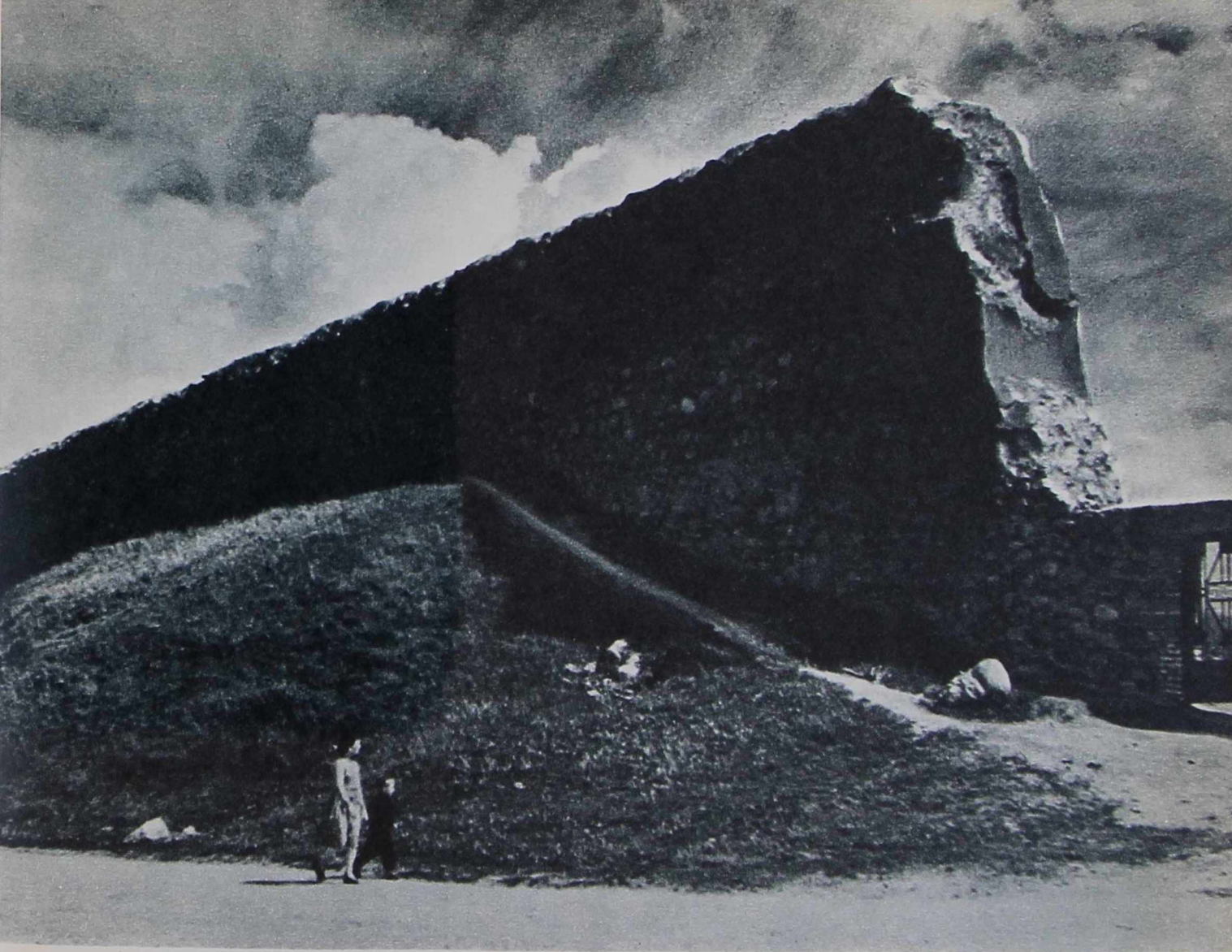
W prawo łóz gęsty zarostek...

Возера Літоўка

Jezioro Litówka

Лідскае замчышча

Zamek w Lidzie

Бёска Дзеляцічы. «Партызан»

Wieś Delatycze. «Partyzant»

Бёска Кайшоўкі

Тым, што загінулі ў змаганні з фашызмам

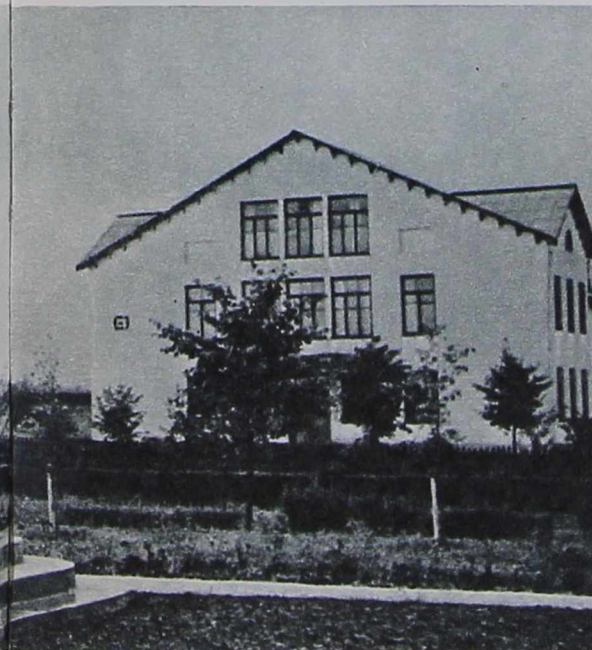
Wieś Kąjszowki.

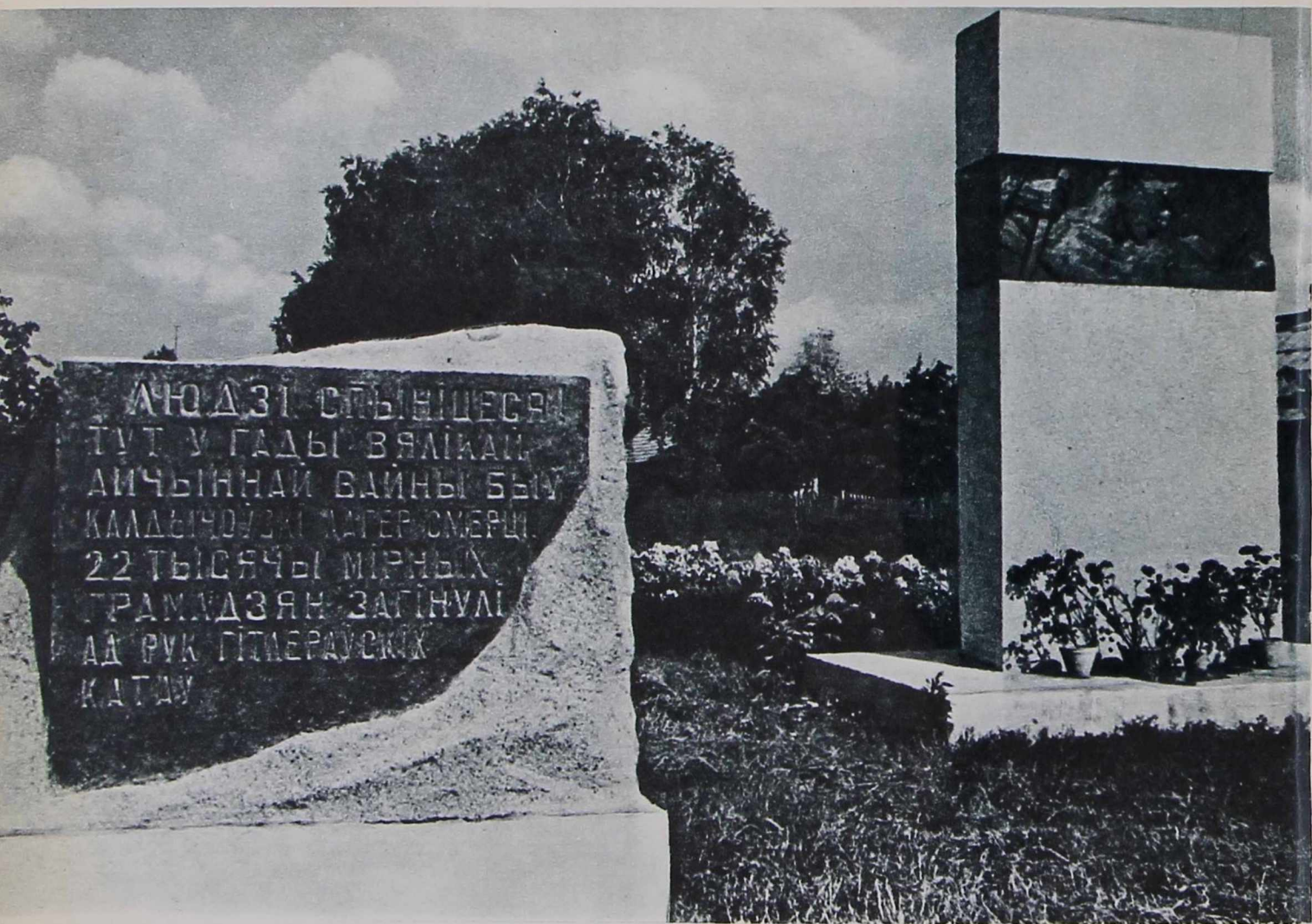
Pamięci tych, co padli w walce z faszyzmem

З Навагрудчыны ўзяцеў Гастэла

Z Nowogrodzyny startował
bohaterski pilot Gastello

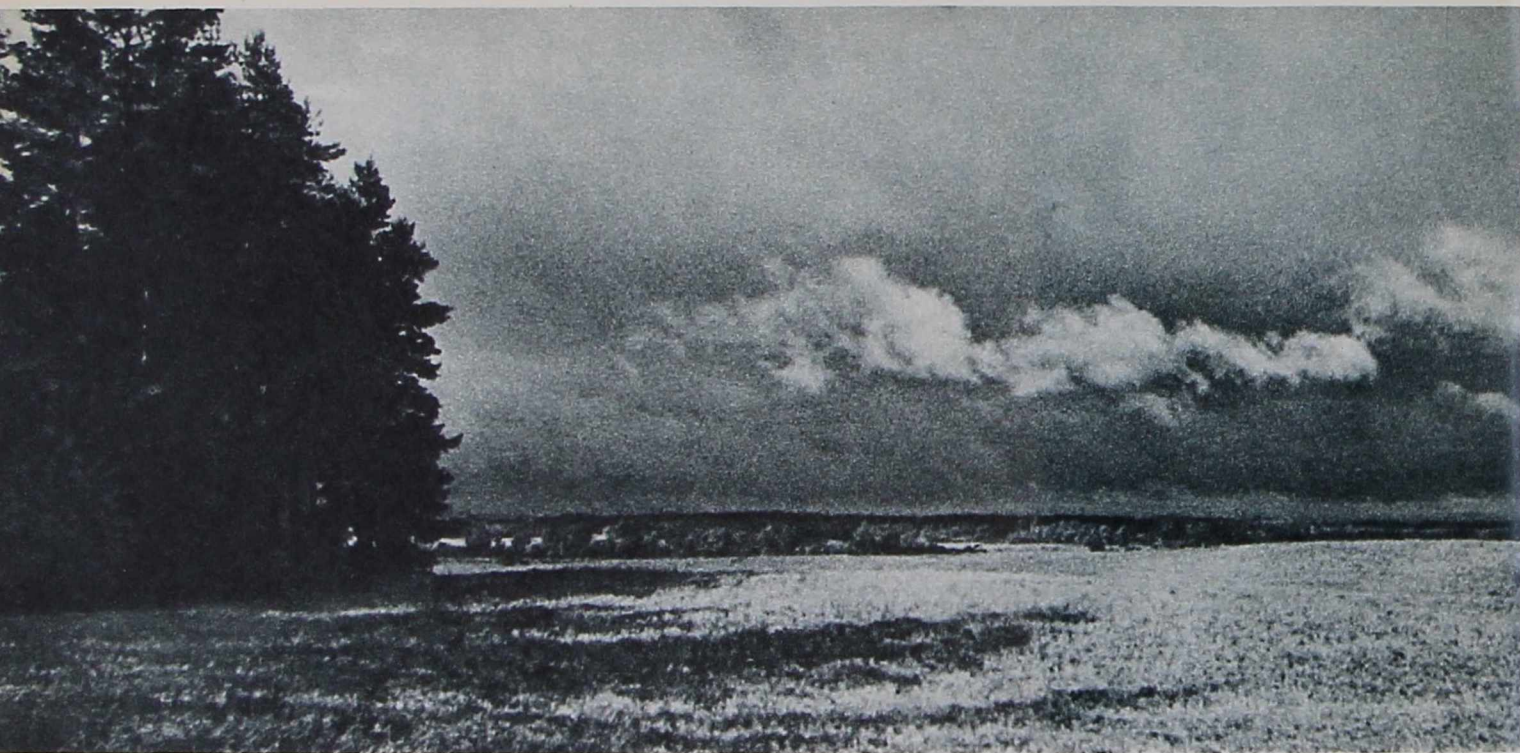

Калдычэва. В'янок ускладаюць пісьменнікі Таджыкістана

Koldyczewo, gdzie był niemiecki obóz zagłady. Składanie wieńców przez literatów Tadżykistanu

Адгрымелі паходы

Przegrzmiały boje

...Як прывід вайны

...Jak widmo wojny

Пад мірным небам

Pod niebem pokoju

Партизанская матуля
Jej dzieci były partyzantami

Дарога на Шчорсы

Do Szczorsów

Усе ў полі

Wszyscy w polu

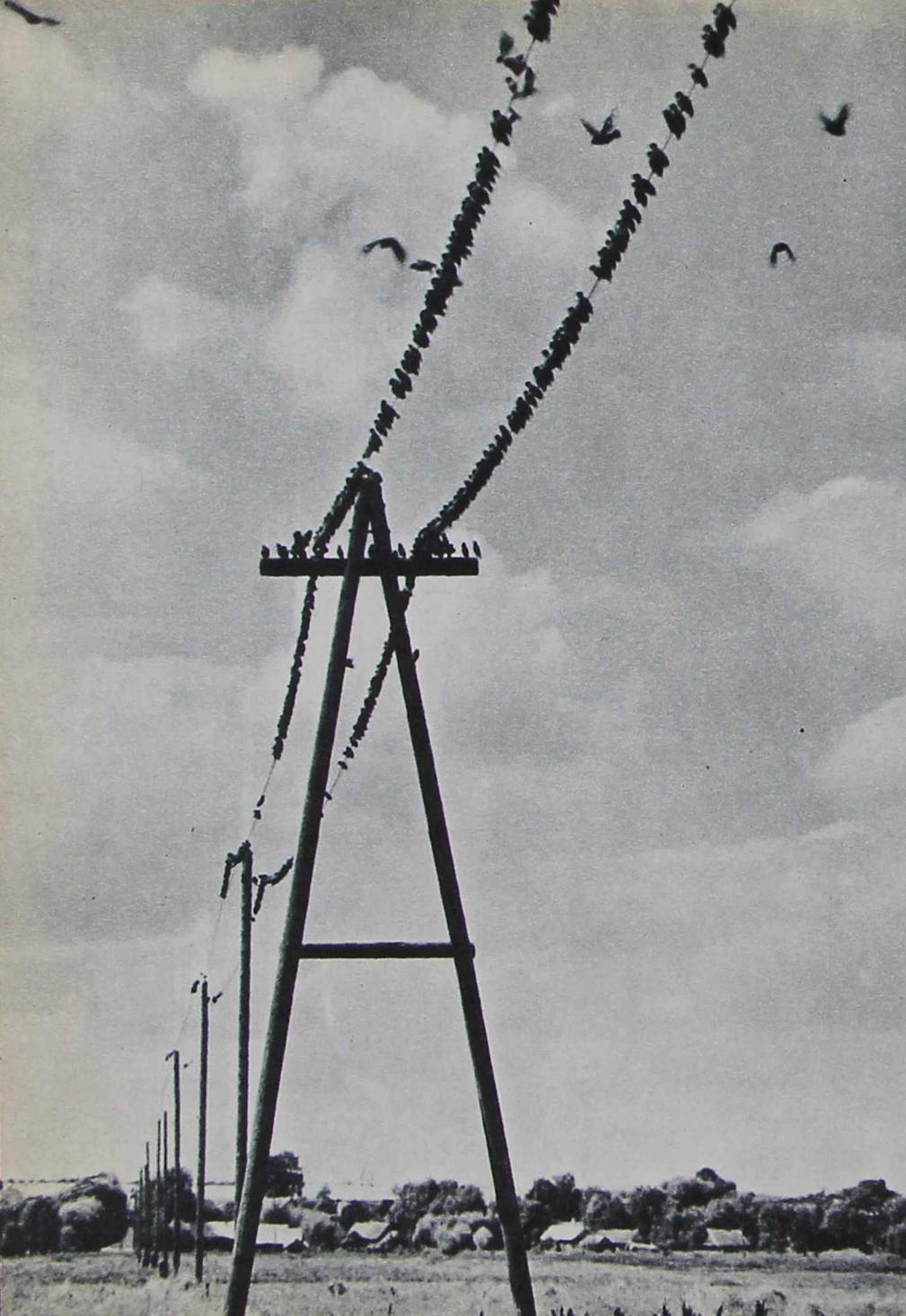
...Зрэдку грушы дзікія паселі

...Na niej z rzadka ciche grusze siedzą

Багатае Наднямонне

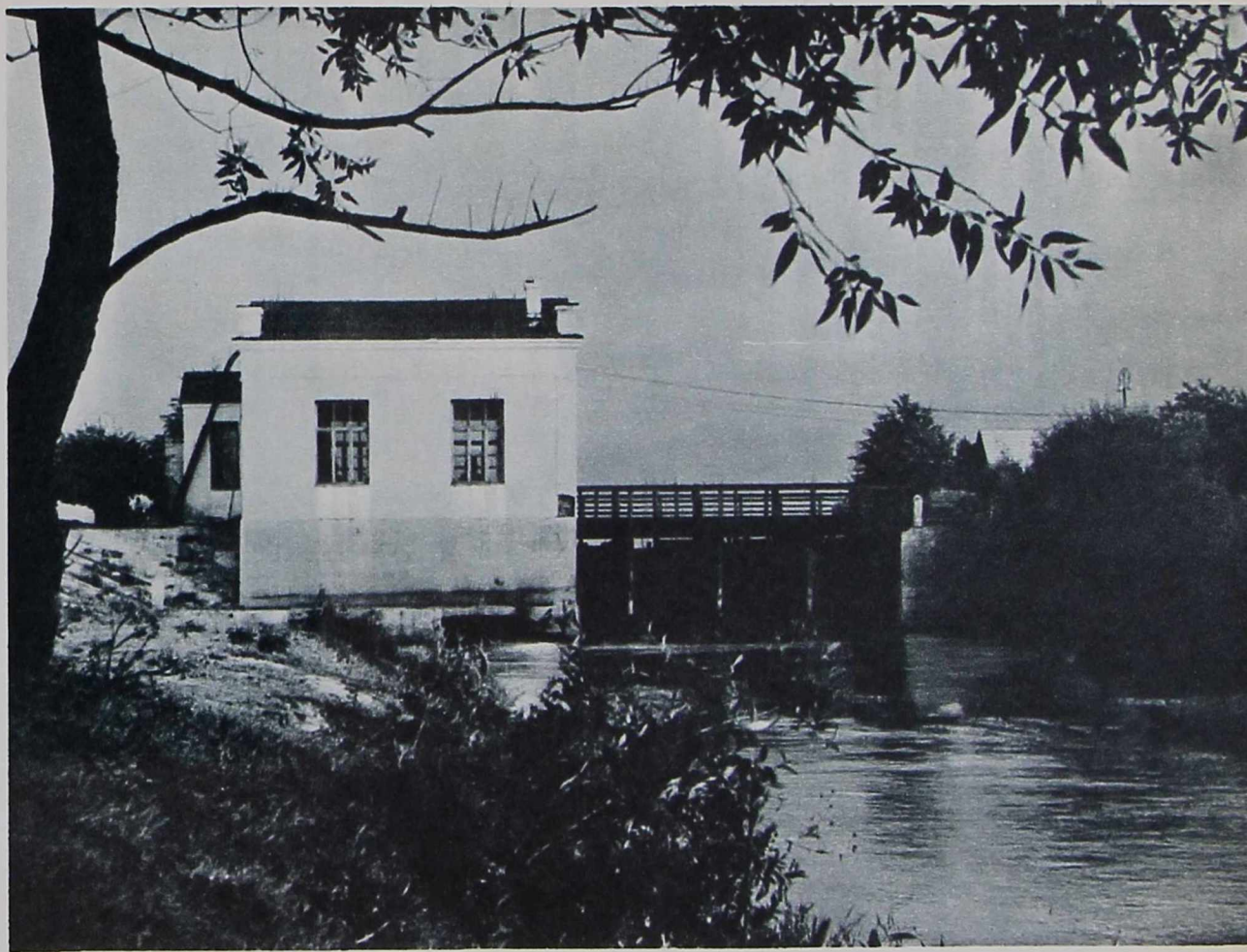
Bogaty kraj nadniemeński

На провадзе добра гаворыцца

Dobrze się gada na przewodzie

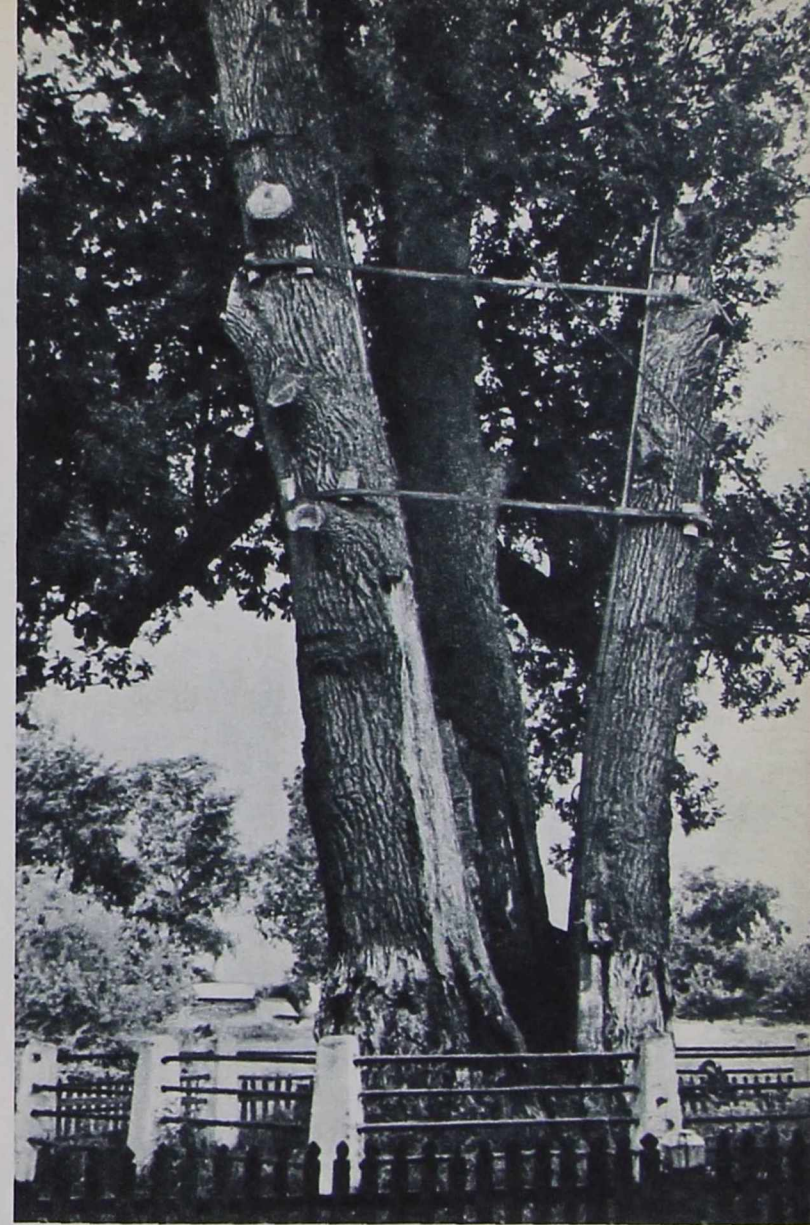
Праце і рэчанька Сервач

Pracuje i rzeczka Serwecz

Нёманскія волаты

Olbrzymy nadniemeńskie

Пад гэтым дубам, у Шчорсах, Міцкевіч пачаў паэму «Гражына»

Pod tym dębem w Szczorsach Wieszczył pracował nad «Grażyna»

Нёман, родны мой Нёман! Празрыстай вадою

Ты абмываў мне калісьці малому далоні...

Niemnie, domowa rzeka moja! gdzie są wody,

Które niegdyś czerpałem w niemowlęce dłonie...

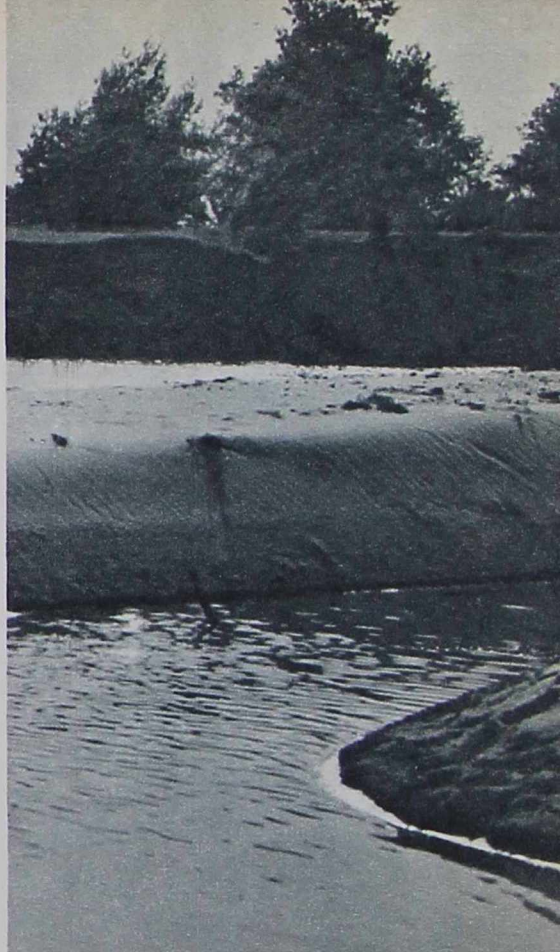

Сырадой на лузе яшчэ смачнейшы

Na łące mleko smakuje tym bardziej

Плѣсы і водмелі-«гакі»
Nad wodą wielką i czystą

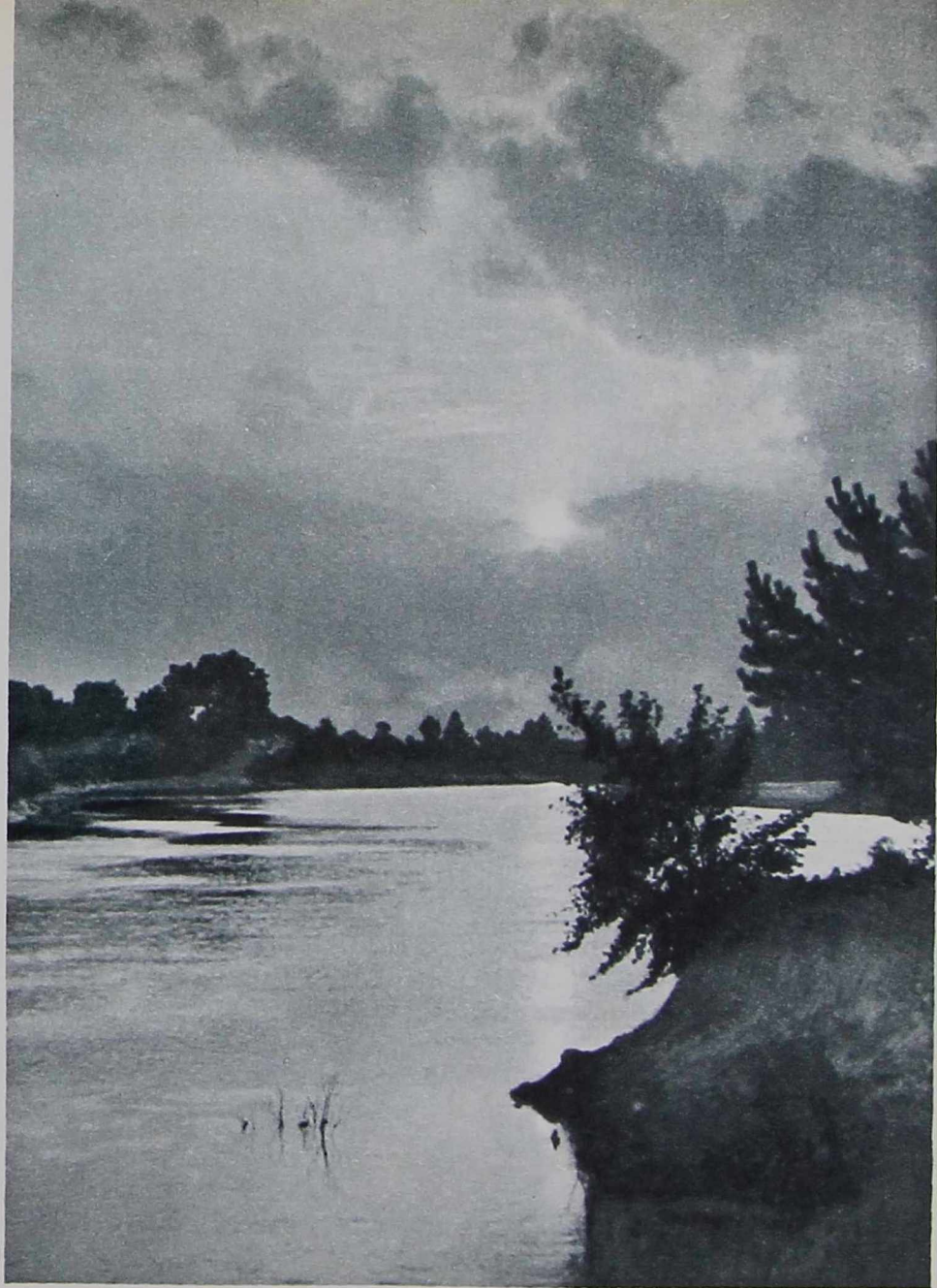

На золку

O brzasku

Захад
Zachód słońca

Рыбна і грыбна

Ryby i grzyby

Чортава акно

*Wielkie jest podobieństwo,
że diabli tam siedzą*

У пушчы імгла

W puszczy mgła

Смяляр

Smolarz

Галае балота

Bagniska

У Налібоках

Knieje Nalibockie

Возера Кромань

Jezioro Kromañ

Лунае орлік

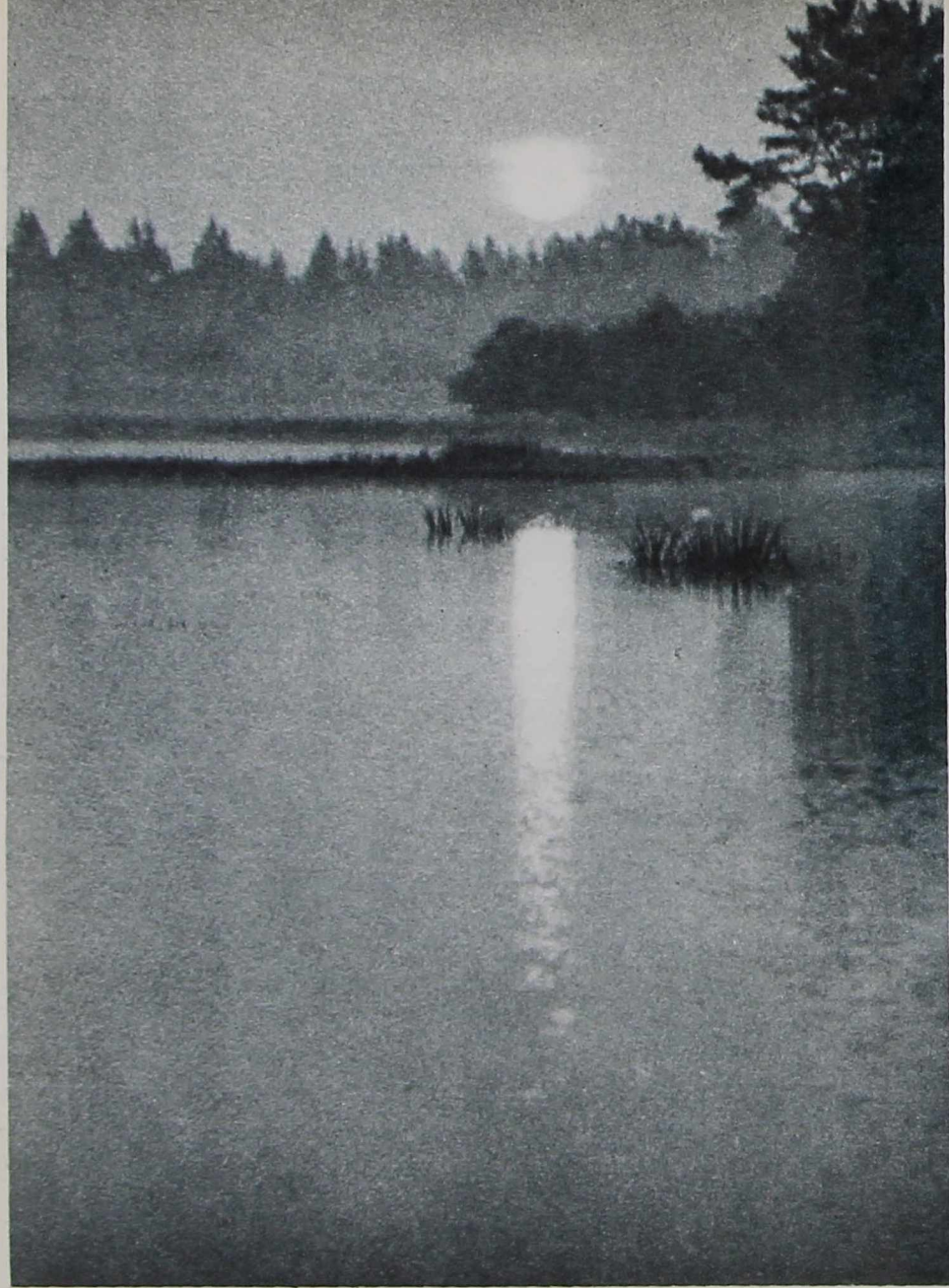
Jastrząb szybuje

Сюды падыдуць ласі

Tu przyjdą losie

Поўня над Кроманню

Pełnia nad Kromaniem

Бяроза Нёманская

Bereza Niemeńska

Зноў палі. Міршчына

Znow pola. Okolice Mira

Лістоўніцы ў пасёлку «Першамайскі»

Modrzewie w osiedlu «Pierszamajski»

На шчасце

A nuż poszczęści

Школа над Вушой

Szkoła nad Uszą

Мірскі замак. І тут прыгадваецца немяротны «Пан Тадэвуш»

Zamek w Mirze. I tu się przypomina «Pan Tadeusz»

Так хочацца ў далячынь, у невядомае

Tak mu się tęskni w niezbadaną dal

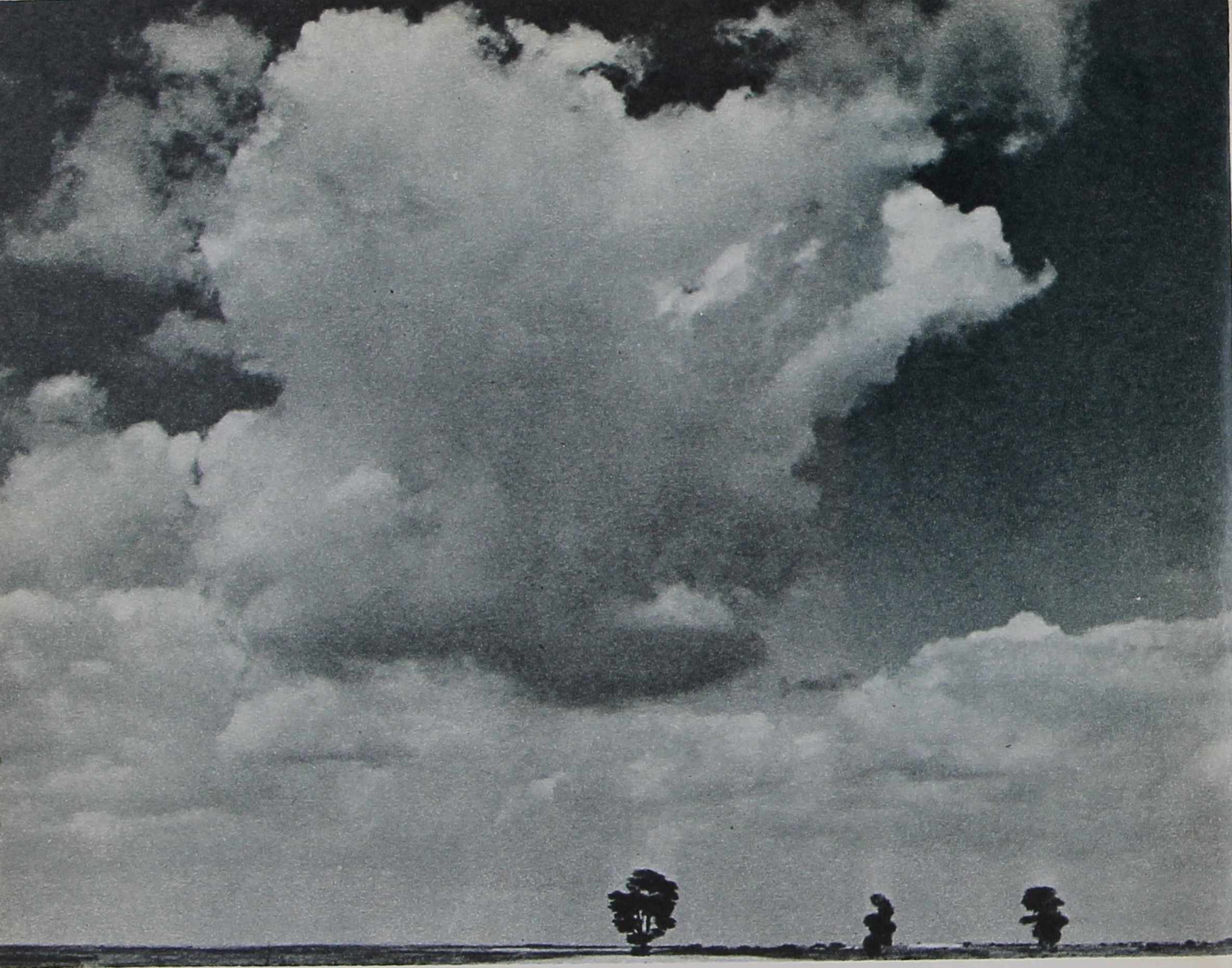
Да новых вёснаў...

Do nowych wiosen...

да новых дарог...

do nowych dróg...

па зямлі, што натхняла Міцкевіча

po ziemi, co natchniała Mickiewicza

РАДКІ З ВЕРШАЎ І ПАЭМ
АДАМА МІЦКЕВІЧА
ДАДЗЕНЫ У ПЕРАКЛАДАХ

Янкі Брыля,
Сяргея Дзяргая,
Аляксея Зарыцкага
і Максіма Лужаніна.

ВЫДАВЕЦТВА «БЕЛАРУСЬ» МІНСК 1968

Альбом «МЕЖ ТЕХ ПОЛЕЙ...»

О земле, вдохновившей Мицкевича

На белорусском и польском языках

Тэкст на беларускай мове і пераклад

ЯНКІ БРЫЛЯ.

Фотаздымкі

УЛАДЗІМІРА КАЛЕСНІКА

Мастак

АРЛЕН КАШКУРЭВІЧ.

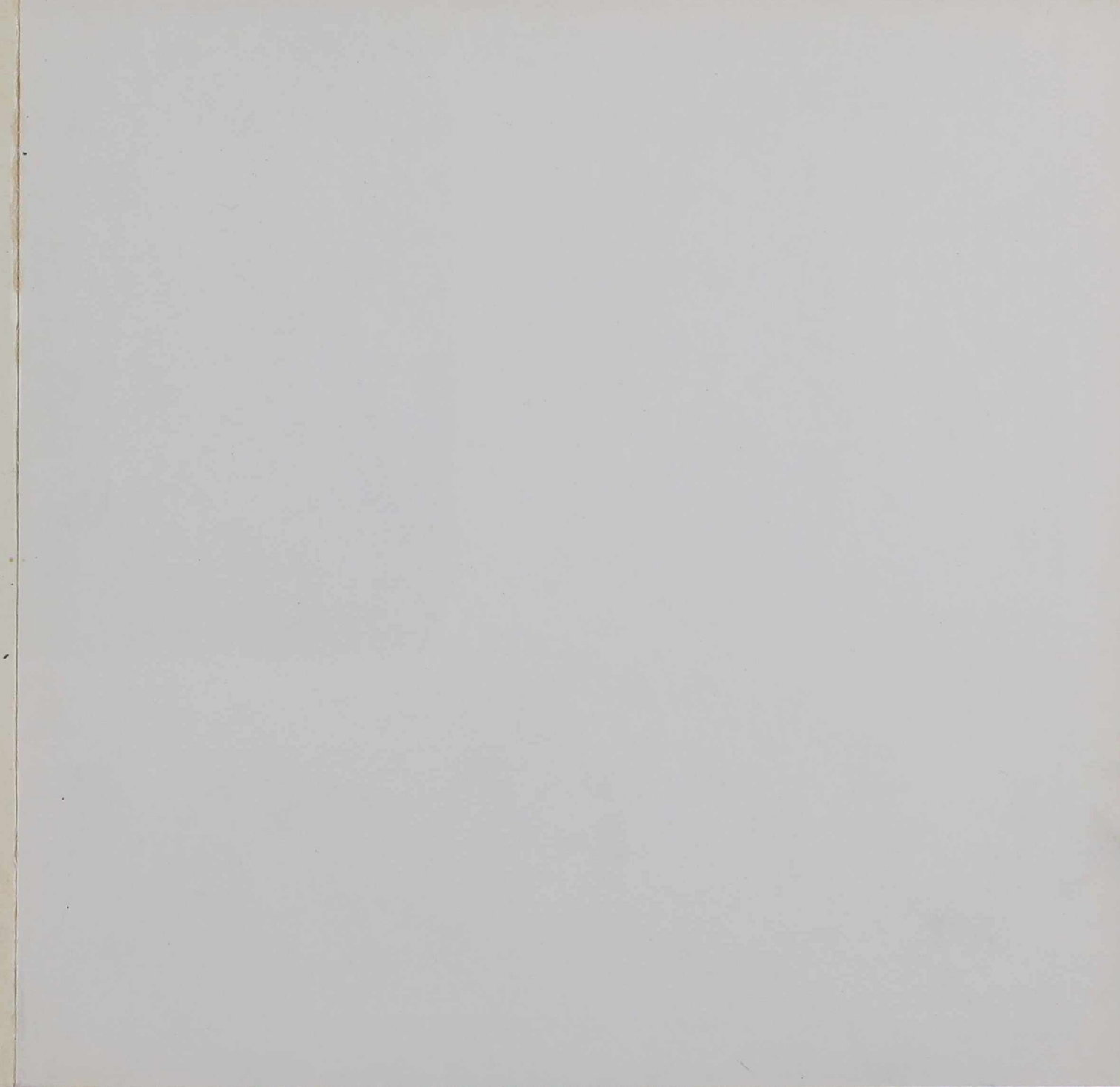
Мастацкі рэдактар А. Яўменаў.

Рэдактар Т. Сабаленка.

Тэхнічны рэдактар В. Курусь.

Карэктар Л. Тавачэнка.

АТ 08019. Здадзена ў набор 15/IV 1967.
Пап. да друку 2/II 1968 г. Фармат
70×86¹/₁₂. Папера ілюстрацыйная. Друк.
арк. 8. Уч.-выд. арк. 8,7. Тыраж
17 500 экз. Заказ 248. Цана 1 р. 24 к.
Друкарня выдавецтва «Звязда». Мінск,
Ленінскі праспект, 79.

1 р. 24 к.

ВЫДАВЕЦТВА «БЕЛАРУСЬ» МІНСК • 1968